

राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत सर्वसाधारण
घटकाकरीता मागील प्रलंबित केंद्र व राज्य
हिश्याचा निधी सन २०२१-२२च्या
अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून वितरित करणेबाबत.
लेखाशिर्ष (२२१० जी१३५) व (२२१० जी१४४)....

**महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक: बियुडी-१३२१/प्र.क्र.१५/आरोग्य-७

१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकूल इमारत,
नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००१.
दिनांक : ३१ मार्च, २०२२.

वाचा :-

- (१) संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई पत्र क्रमांक : राआसोम/एफएमजी/
आयुष (Gen) प्रलंबित/१५२००/२०२१-२२, दिनांक : १०.०५.२०२१.
- (२) आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांचे पत्र
क्रमांक : राआसोम/आयुष-प्रलंबित निधी/१२४९९१/२०२१-२२, दिनांक : ०८.०३.२०२२.
- (३) आयुष मंत्रालय, राष्ट्रीय आयुष अभियान, केंद्र शासन, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक : F. No.
S-१६०१२/३/२०२१-NAM, dated : ११.०३.२०२२.

प्रस्तावना :-

संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी संदर्भाधीन पत्र क्रमांक (१)
राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत सर्वसाधारण घटकाकरीता केंद्र हिश्याची प्रलंबित रक्कम रुपये
१६२५.८७ लक्ष व राज्य हिश्याची प्रलंबित रक्कम रुपये १२२५.९१ लक्ष वितरीत करण्यास विनंती
केली होती. तसेच, आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई
यांनी संदर्भाधीन पत्र क्रमांक (२) अन्वये केन्द्र शासनाने राष्ट्रीय आयुष अभियान ही केंद्र पुरस्कृत
योजना सप्टेंबर, २०१४ मध्ये सुरु करण्यात आली असून, सदर योजनेनुसार देशातील सामान्य
जनतेकरीता आयुष आरोग्य सेवा व शिक्षण उपलब्ध करणे, आयुर्वेदिक, होमिओपॅथिक व युनानी
औषधांचा दर्जात वाढ करणे व सातत्यपूर्ण गुणात्मक औषधी वनस्पती पुरवठा करणे इ. घटकांचा
समावेश करण्यात आला असल्याचे कळविले आहे. त्याकरीता आवश्यक निधीचे संपूर्ण वितरण करणे
गरजेचे असल्याचे कळविले आहे

दरम्यान, वित्त विभागाने दिलेल्या मंजूरीनुसार राज्य हिश्यासाठी २५% च्या मर्यादेत अनुदान
वितरीत करण्यास मंजूरी दिल्याने एकूण प्रस्तावित रक्कमेपैकी केन्द्र हिस्सा **रुपये ४०६.४७ लक्ष (२५%)** व
राज्य हिस्सा **रुपये ३०६.४७ लक्ष (२५%)**, असे **एकूण रुपये ७१२.९४ लक्ष** अनुदान वितरीत करण्यात आली
आहे. यास्तव, उर्वरीत केन्द्र हिस्सा रुपये १२१९.४० लक्ष व राज्य हिस्सा रुपये ९१९.४४ लक्ष, असे एकूण

रुपये २१३८.८४ लक्ष अनुदान सन २०२१-२२ च्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत सर्वसाधारण घटकाकरीता उर्वरीत केन्द्र हिस्सा रुपये १२१९.४० लक्ष व राज्य हिस्सा रुपये ९१९.४४ लक्ष, असे एकूण रुपये २१३८.८४ लक्ष अनुदान सन २०२१-२२ च्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून वितरीत करण्याचा तपशील पुढील विवरणपत्र-१ प्रमाणे आहे :-

विवरणपत्र-१

(रुपये लाखात)

अ. क्र.	तपशील	लेखाशिर्ष	सन २०१९-२०		
			मंजूर अनुदान	प्राप्त रक्कम	प्रलंबित रक्कम (४-५)
१	२	३	४	५	६
१	मागणी क्रमांक : आर-१, २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य.. राष्ट्रीय आयुष अभियान (केंद्र हिस्सा ६०%) (कार्यक्रम) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)..	२२१० जी१३५	३२४०.२६	२०२०.८६	१२१९.४०
२	मागणी क्रमांक : आर-१, २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य.. राष्ट्रीय आयुष अभियान (राज्य हिस्सा ४०%) (कार्यक्रम) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)..	२२१० जी१४४	२१६०.१७	१२४०.७३	९१९.४४

तसेच, सन २०२१-२२ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकानुसार “२२१० जी१३५” या केंद्र हिस्साच्या लेखाशिर्षाखाली रुपये २७२५.८२ लक्ष, तर “२२१० जी१४४” या राज्य हिस्साच्या लेखाशिर्षाखाली रुपये १८१७.२१ लक्ष इतकी तरतूद करण्यात आली आहे. त्याबाबतचा तपशील पुढील विवरण-२ प्रमाणे आहे :-

विवरणपत्र-२

(रुपये लाखात)

अ. क्र.	तपशील	लेखाशिर्ष	केंद्र हिस्सा/राज्य हिस्सा	
			अर्थसंकल्पीय तरतूद (मूळ)	मागणी रक्कम (केंद्र हिस्सा ६०% व राज्य हिस्सा ४०%)
१	मागणी क्रमांक : आर-१, २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, २००-इतर पध्दती (०१) राष्ट्रीय आयुष अभियान	२२१० जी१३५	२७२५.८२	१२१९.४०

	(०१)(०१) राष्ट्रीय आयुष अभियान (केंद्र हिस्सा ६०%) (कार्यक्रम) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)..			
२	मागणी क्रमांक : आर-१, २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, २००-इतर पद्धती (०१) राष्ट्रीय आयुष अभियान (०१)(०१) राष्ट्रीय आयुष अभियान (राज्य हिस्सा ४०%) (कार्यक्रम) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)..	२२१० जी१४४	१८१७.२१	९९९.४४

उपरोक्त “विवरण-१” मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षात “२२१० जी१३५” या केंद्र हिस्श्याच्या लेखाशिर्षाखाली रुपये १२१९.४० लक्ष, तर “२२१० जी१४४” या राज्य हिस्श्याच्या लेखाशिर्षाखाली रुपये ९९९.४४ लक्ष इतकी रक्कम मंजूर करण्यात आली नाही. यास्तव, सन २०२१-२२ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकानुसार “२२१० जी१३५” या लेखाशिर्षाखाली रुपये २७२५.८२ लक्ष, तर “२२१० जी१४४” या लेखाशिर्षाखाली रुपये १८१७.२१ लक्ष इतक्या तरतूदीतून अनुक्रमे रुपये १२१९.४० लक्ष व रुपये ९९९.४४ लक्ष इतकी रक्कम वितरीत करण्यात येत आहे.

तसेच, “विवरणपत्र-२” मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सन २०२१-२२ च्या आर्थिक वर्षातील तरतूदीतून “२२१० जी१३२” या लेखाशिर्षाखाली केन्द्र हिस्सा रुपये १२१९.४० लक्ष (६०%) व “२२१० जी१४४” या लेखाशिर्षाखाली राज्य हिस्सा रुपये ९९९.४४ लक्ष (४०%) इतके अनुदान सन २०२१-२२ च्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून पुनर्जिवित (Re-validate) करून वितरीत करण्यात येत आहे.

०२. उपरोक्त अनुदानासाठी प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहारण व संविवरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्यांनी याबाबतचे देयक कोषागारात सादर करून विहित केलेल्या बाबींवर खर्च करण्यासाठी सदर रक्कम आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आयुष अभियान, राज्य आयुष सोसायटी यांच्याकडे सुपूर्द करावी. यासाठी सहसंचालक (अ. व प्र.), आरोग्य सेवा, मुंबई यांना “नियंत्रण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

०३. केंद्र शासनाच्या आयुष मंत्रालयाने घेतलेल्या निर्णयानुसार खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून निधी वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती :-

(१) सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर करण्यात आलेला निधी राज्य शासनाच्या तिजोरीतून राज्य आयुष सोसायटीला वर्ग करण्यात आला आहे. तसेच पुनर्जिवित

(Re-validation) करण्यात आलेला निधी केंद्र शासनाच्या मंजूर योजनांतर्गत उपयोगात आणाला जाणार आहे.

- (२) वित्त मंत्रालय, केंद्र शासन नवी दिल्ली यांच्या कार्यालयीन जापन क्रमांक : 1 (13) PFMS/FCD/ 2020, dated 23.03.2021 अन्वये नव्याने दिलेल्या मार्गदर्शनानुसार निधी वितरणाबाबत अंमलबजावणी करण्यात येईल.
- (३) राष्ट्रीय आयुष अभियान ही केंद्र पुरस्कृत अभियान राबवितांना केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार तंतोतंत पालन करण्यात यावे.
- (४) केंद्र शासनाच्या आयुष मंत्रालयाने मंजूर केलेल्या आराखड्यानुसार (SAAP) मागील वर्षाचा निधी वितरीत करण्याबाबत (केंद्र व राज्य हिस्सा) लेखी हमीपत्र केंद्र शासनास सादर करण्यात येईल.
- (५) सन २०१९-२० मधील निधी वितरीत केल्याशिवाय सन २०२१-२२ चा निधी प्राप्त करून घेता येणार नाही.
- (६) सदरचे अनुदान राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत सर्वसाधारण घटकाकरीता केंद्र हिस्सता (६०%) लेखाशिर्ष "२२१० जी१३५" खाली सहाय्यक अनुदान रुपये १२१९.४० लक्ष व त्यास समरूप राज्य हिस्सा (४०%) लेखाशिर्ष "२२१० जी१४४" खाली ३१ सहाय्यक अनुदान रुपये ९१९.४४ लक्ष इतक्या अनुदानातून वितरीत करण्यात येईल.
- (७) वितरीत करण्यात येणारे अनुदान सशर्त असून वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्रमांक : २०१३/ प्र.क्र. ८५/२०१३/अर्थसंकल्प-३, दिनांक : २५ एप्रिल, २०१३ अनुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (UC) सादर केल्यानंतरच पुढील अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

०४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौ. संदर्भ क्रमांक : २०७/२०२२/व्यय-१३, दिनांक २९.०३.२०२२ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

०५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र.२०२२०३३०२२०१५७४२१७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. ल. लहाने)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

(१) प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा-१/लेखा व अनुज्ञेयता-१), मुंबई.

- (२) आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- (३) अतिरिक्त अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- (४) संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- (५) संचालक, आरोग्य सेवा (१)/ (२), मुंबई/पुणे.
- (६) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (खरेदी कक्षा), मुंबई.
- (७) सहाय्यक संचालक, राष्ट्रीय आयुष अभियान, मुंबई.
- (८) वित्त विभाग (व्यय-१३), मंत्रालय, मुंबई.
- (९) निवडनस्ती (आरोग्य-७), सार्वजनिक आरोग्य विभाग, नवीन मंत्रालय, मुंबई.